

QUICKSCAN FLORA EN FAUNA
EMMAWEG (ONG)
TE KORTENHOEF
GEMEENTE WIJDEMEREN

Project: WME.NMR.ECO1
Rapportnummer: 10015051
Status: Eindrapportage
Datum: 26 februari 2010
Opdrachtgever: Lycens
Postbus 336
7570 AH Oldenzaal
Tel. 0541 - 570730
Contactpersoon: Dhr. M. ter Laak

Uitvoerder: Econsultancy bv
Fabriekstraat 19 C
7005 AP Doetinchem
Tel. 0314 - 365150
Fax 0314 - 365177
Mail Doetinchem@Econsultancy.nl

Opsteller: Mw. L. Hunink-Verwoerd
Paraaf: *LV*

Kwaliteitscontroleur: Ing. E.R. Witter
Paraaf: *E.R. Witter*

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING	1
2.	BESCHERMING CONFORM DE NATIONALE WETGEVING.....	1
3.	GEBIEDSBESCHRIJVING	2
3.1	Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving.....	2
3.2	Ligging ten opzichte van beschermde gebieden	2
3.3	Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie	3
4.	ONDERZOEKSMETHODIEK	3
5.	ONDERZOEKSRESULTATEN	3
5.1	Vogels	3
5.2	Vleermuizen.....	4
5.3	Overige zoogdieren	5
5.4	Amfibieën, reptielen en vissen.....	5
5.5	Libellen en vlinders	5
5.6	Vaatplanten.....	6
6.	TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING	6
6.1	Flora- en faunawet.....	6
6.2	Algemene zorgplicht	6
6.3	Gebiedsbescherming.....	6
7.	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	8

BIJLAGEN:

1. - Topografische ligging van de locatie
- 2a. - Locatieschets
- 2b. - Foto's onderzoekslocatie
3. - Geraadpleegde bronnen
4. - Natuurwetgeving en beleid

1. INLEIDING

Econsultancy heeft van Lycens opdracht gekregen voor het uitvoeren van een quickscan flora en fauna aan de Emmaweg (ong) te Kortenhoeve in de gemeente Wijdmeren.

De quickscan flora en fauna is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging.

De quickscan flora en fauna heeft als doel in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten aanwezig of te verwachten zijn die volgens de Flora- en faunawet een beschermde status hebben. Tevens wordt beoordeeld of de voorgenomen ingreep invloed kan hebben op gebieden die volgens overige natuurwetgeving zijn beschermd, of deel uitmaken van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

Het onderzoek is uitgevoerd middels het verrichten van een bureauonderzoek en een veldbezoek. Op deze wijze is inzicht verkregen in de aanwezigheid van geschikt habitat en de daarbij te verwachten beschermde soorten, gesitueerd op of nabij de onderzoekslocatie.

De quickscan flora en fauna is een toets van de ecologische potenties van de onderzoekslocatie en kan niet gezien worden als volwaardig ecologisch onderzoek. Er zijn in dit onderzoek geen uitgebreide inventarisaties uitgevoerd naar soorten en soortgroepen. Een ecologische inventarisatie beslaat meerdere veldbezoeken gedurende de voor de soortgroep meest gunstige periode van het jaar.

Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen. In dat kader verklaart Econsultancy ten behoeve van de onderzoekslocatie niet eerder betrokken te zijn geweest voor ecologische advisering of ecologisch onderzoek.

Voor zover bij de opdrachtgever en de gemeente Wijdmeren (contactpersoon mevrouw K. Vrieling) bekend, is er niet eerder ecologisch onderzoek op de onderzoekslocatie uitgevoerd.

2. BESCHERMING CONFORM DE NATIONALE WETGEVING

Zorg voor alle inheemse planten- en diersoorten en voor de natuurlijke rijkdommen van gebieden wordt gegarandeerd door de naleving van de wet- en regelgeving ten aanzien van natuur en milieu. De instrumenten die deze bescherming mogelijk maken zijn op Europees niveau vertaald in Natura 2000. De Europese wetgevingen ten aanzien van de soortbescherming zijn in Nederland vertaald in de Flora- en faunawet. De gebiedsbescherming is vastgelegd in de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998. Hiermee heeft Nederland de Europese wetgeving in de nationale wetgeving verankerd.

Door in de planfase van een (bouw)project of ruimtelijke ontwikkeling rekening te houden met het eventueel voorkomen van beschermde planten- en diersoorten kan effectief worden omgegaan met de aanwezigheid van een beschermde soort. Een dreigende overtreding van de Flora- en faunawet kan zo snel gesignaleerd en in veel situaties voorkomen worden. Vervolgens kan er accuraat actie ondernomen worden om zodoende de overlevingskansen en migratiemogelijkheden van een beschermde soort in het betreffende gebied geen blijvende schade toe te brengen.

Om alle gebieden met elkaar te verbinden en om uitwisseling en verspreiding van soorten mogelijk te maken, wordt er in Nederland gewerkt aan de realisatie van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Verder worden diverse Rode lijsten van bedreigde soorten gehanteerd bij beoordelingen voor de aanwijzing van bescherming en compensatie. In bijlage 4 wordt een nadere toelichting gegeven omtrent de wet- en regelgeving ten aanzien van natuur.

3. GEBIEDSBESCHRIJVING

3.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie (± 1.500) ligt 1 km ten zuidoosten van de kern van Kortenhoef in de gemeente Wijdemeren (zie bijlage 1).

5

Volgens de topografische kaart van Nederland, kaartblad 31 F (schaal 1:25.000), zijn de coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie $X = 136.830$, $Y = 471.530$. De onderzoekslocatie is gelegen in het kilometerhok 136/471.

De onderzoekslocatie is in de huidige situatie onbebouwd. Het perceel is braakliggend. In het verleden heeft er op het westelijke deel van het terrein een deel van een tweetal gebouwen gestaan, deze is niet meer aanwezig. Ook is de sloot rond de onderzoekslocatie verlegd. Verder blijkt uit informatie van een luchtfoto (2002) van de gemeente Wijdemeren dat er in de weilanden ten westen van de onderzoekslocatie kassencomplexen hebben gestaan.

De onderzoekslocatie wordt aan de oostzijde begrensd door de Emmaweg. Langs de Emmaweg stroomt de 's-Gravenlandsevaart. Aan de overzijde van de vaart is kasteel De Trompenburg aanwezig. Aan de noordzijde en zuidzijde wordt de onderzoekslocatie begrensd door woningen met tuinen. Aan de westzijde strekken zich weidepercelen met sloten uit. In het verleden was er in het aangrenzende weideperceel een volkstuinencomplex, ook deze is in de huidige situatie niet meer aanwezig. De Emmaweg in Kortenhoef vormt de grens tussen twee landschapstypen; het veenweidegebied met moerassen en plassen aan de westzijde en het bosrijke gebied rond Hilversum aan de oostzijde.

In bijlage 2a is de huidige situatie op een locatieschets weergegeven. Bijlage 2b bevat enkele foto's van de onderzoekslocatie.

3.2 Ligging ten opzichte van beschermde gebieden

Natura 2000

Circa 750 meter ten westen en 550 meter ten zuiden van de onderzoekslocatie bevindt zich het Natura 2000-gebied Oostelijke Veenplassen. De Oostelijke Vechtplassen bestaat uit een reeks van laagveengebieden tussen de Vecht en de ooststrand van Utrechtse heuvelrug. In het gebied bevinden zich door turfwinning ontstane meren en plassen, meest met een zandondergrond, sommige aanzienlijk verdiept door zandwinning. De combinatie van rivierinvloeden en invloeden van het watersysteem van de zandgronden heeft een rijke schakering van typen van moeras en moerasvegetaties doen ontstaan. In het gebied zijn twee belangrijke gradiënten te onderscheiden: van noord naar zuid loopt een gradiënt van meer gesloten gebied (bos) naar meer open landschap (grasland, trilveen en rietland), terwijl van west naar oost een gradiënt is te zien van toenemende kwel (in petgaten en trilvenen). Belangrijk broedgebied voor broedvogels van rietmoerassen (roerdomp, purperreiger) en zeer belangrijk voor broedvogels van moerassen met veel waterriet en lange oeverlijnen (woudaap, grote karekiet). Ook van enig belang als broedgebied voor enkele andere moeras- en watervogels (porseleinhoen, zwarte stern, ijsvogel).

Ecologische Hoofdstructuur

Het weideperceel circa 75 meter ten zuiden van de onderzoekslocatie is aangewezen als natuurgebied, behorende tot de Ecologische Hoofdstructuur.

3.3 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie

De initiatiefnemer is voornemens een twee onder één kap woning op de onderzoekslocatie te realiseren. De bebouwing zal in de lijn met het woonhuis aan de noordzijde van de onderzoekslocatie komen.

4. ONDERZOEKSMETHODIEK

Aan de hand van verspreidingsatlassen en andere standaardwerken is nagegaan welke bijzondere planten- en diersoorten er voor kunnen komen op de onderzoekslocatie. Verder is het Natuurloket geraadpleegd, zijn toegankelijke gegevens van natuur- en soortbescherming organisaties gebruikt en zijn gegevens van de provincie Noord-Holland geraadpleegd. Een overzicht van de geraadpleegde bronnen is weergegeven in bijlage 3.

De informatie over deze soorten is veelal weergegeven op kilometerhokniveau of op uurhokniveau (5 x 5 kilometer). De kaart van Nederland is door de Topografische Dienst van Nederland verdeeld in blokken van 1 km², de kilometerhokken. De plaatsaanduiding van een kilometerhok bestaat uit de coördinaten van de x-as en de y-as die elkaar in de linker onderhoek van het hok snijden. Aangezien met de schaal van kilometerhokken of uurhokken een groter gebied wordt beschouwd dan alleen de onderzoekslocatie, betekent dit niet dat de kritische soorten ook daadwerkelijk voorkomen binnen de begrenzing van de onderzoekslocatie. Sommige verspreidingsgegevens zijn niet erg actueel. Dit betekent dat de meest recente verspreidingsgegevens reeds verouderd kunnen zijn. De meeste te gebruiken gegevens vormen daarom geen uitsluitsel over het aantal soorten en type waarneming van een soort in het betreffende gebied, maar enkel een indicatie over het voorkomen.

Het veldbezoek is afgelegd op 17 februari 2010. Tijdens dit veldbezoek is de gehele onderzoekslocatie, alsmede de omliggende percelen onderzocht. Gedurende het veldbezoek is gelet op de mogelijke aanwezigheid van beschermde en bedreigde soorten op basis van het aanwezige habitat.

5. ONDERZOEKSRESULTATEN

5.1 Vogels

Broedvogels

Door het Natuurloket wordt aangegeven dat het kilometerhok slecht is onderzocht op de aanwezigheid van broedvogels. Er wordt aangegeven dat er in het kilometerhok 1 soort van de Rode Lijst van bedreigde vogels 2004 is waargenomen.

De onderzoekslocatie is ongeschikt als broedplaats voor vogels. Er is geen beplanting of bebouwing waar vogels gebruik van kunnen maken om te broeden. Ook is het perceel door de ligging tussen twee bebouwde percelen langs de Emmaweg, ongeschikt voor bodembroeders als weidevogels. Om te broeden verkiezen deze soorten rustige, open plaatsen.

De tuinen en de bebouwing op de naastgelegen percelen zijn geschikt voor algemeen voorkomende broedvogelsoorten. Tijdens het veldbezoek is een aantal huismussen waargenomen in de beplanting rond het schuurtje, behorende tot woonhuis nummer 48. Huismussen broeden vaak onder dakpannen, de nestplaatsen van huismus zijn jaarrond beschermd. Door de herontwikkeling worden geen nabijgelegen nestplaatsen verstoord.

Tijdens het veldbezoek zijn in het weiland ten westen van de onderzoekslocatie een aantal foeragerende eenden- en ganzensoorten waargenomen. Het gaat om grauwe gans, nijlgans, wilde eend en

krakeend. Ook is knobbelzwaan waargenomen. Door sporen in de sneeuw was te zien dat knobbelzwaan ook incidenteel over de onderzoekslocatie loopt. Ook is de soort in het naastgelegen s-Gravenlandse Vaart waargenomen. Voor de waargenomen soorten vormt de onderzoekslocatie geen geschikt broed- of foerageerhabitat.

Waarnemingen van vogelsoorten op waarneming.nl, binnen een straal van 1 kilometer rond de onderzoekslocatie, hebben met name betrekking op watervogels als roeromp en watersnip die gebruik maken van de Kortenhoefse Plassen ten westen van de onderzoekslocatie.

Slaapplaatsen

Sommige vogelsoorten zoals houtduif, kauw en huismus, maar ook ransuilen, maken vooral buiten het broedseizoen gebruik van gemeenschappelijke slaapplaatsen. Meestal wordt hierbij beschutting gezocht in de vorm van dichte begroeiing, of de veiligheid van open water. Er zijn geen indicaties dat op de onderzoekslocatie een gemeenschappelijke slaapplaats aanwezig is.

5.2 Vleermuizen

Volgens het cursusdictaat "Vleermuizen en Planologie" (*Limpens et al 2009*) is de onderzoekslocatie gelegen in een gebied waar de volgende vleermuissoorten potentieel kunnen voorkomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis, franjestaart, meervleermuis, Brandt's vleermuis, baardvleermuis, tweekleurige vleermuis en watervleermuis.

Verblijfplaatsen op de onderzoekslocatie

De onderzoekslocatie is geheel onbebouwd en er zijn geen bomen aanwezig, waardoor uitgesloten kan worden dat er verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn. Overtreding van de Flora- en faunawet ten aanzien van het verstoren van een vaste rust- en verblijfplaats van vleermuizen is niet aan de orde.

Verblijfplaatsen buiten de onderzoekslocatie

Naast de onderzoekslocatie bevinden zich aan weerszijden woonhuizen. Eventuele verblijfplaatsen hierin ondervinden door de afstand tot de bouwlocatie naar verwachting geen hinder van de ingreep op de onderzoekslocatie.

Foeragerende vleermuizen

De onderzoekslocatie vormt door het ontbreken van groenstructuren geen optimaal habitat voor vleermuizen om te foerageren. De plannen zullen geen aantasting van belangrijk foerageerhabitat vormen. Door de voorgenomen ingreep zal het aanbod van foerageermogelijkheden niet in het geding komen. In de directe omgeving is ruim voldoende en naar verwachting ook geschikter foerageerhabitat voor vleermuizen aanwezig. Hiervoor zullen vleermuizen vooral gebruik maken van de groenstructuren nabij kasteel De Trompenburg en de waterlopen in de directe omgeving.

Vliegroutes

Vleermuizen maken veelal gebruik van lijnvormige (donkere) landschapselementen als houtsingels, beken en lanen om zich te verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. Door de herinrichting van de onderzoekslocatie worden geen vliegroutes verstoord omdat er geen lijnvormige elementen worden doorbroken.

5.3 Overige zoogdieren

De onderzoekslocatie vormt geen optimaal habitat voor grondgebonden zoogdieren. Mogelijk dat soorten als haas en mol incidenteel van de onderzoekslocatie gebruik maken. Voor de meeste algemeen voorkomende soorten geldt in het kader van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling, waardoor een ontheffing bij verstoring niet noodzakelijk is. De aanwezigheid van vaste rust- of verblijfplaatsen van streng beschermde soorten, is op de onderzoekslocatie uitgesloten.

5.4 Amfibieën, reptielen en vissen

Volgens gegevens van RAVON (www.ravon.nl) zijn in het 5x5 kilometerhok, waar de onderzoekslocatie deel van uitmaakt, de volgende soorten waargenomen: kamsalamander, kleine watersalamander, Alpenwatersalamander, gewone pad, poelkikker, heikikker, bastaardkikker, meerkikker, bruine kikker, hazelworm, levendbarende hagedis en ringslang. Gelet op het grote aantal soorten is te zeggen dat het om een gebied gaat dat rijk is aan amfibieën en reptielen.

Rond de onderzoekslocatie is een sloot aanwezig waar soorten als kleine watersalamander, poelkikker, bruine kikker en gewone pad gebruik van kunnen maken. Doordat de sloot bij de herbestemming van de onderzoekslocatie gehandhaafd blijft, is verstoring niet aan de orde. Mogelijk maken de soorten gebruik van de onderzoekslocatie als landhabitat. Om verstoring van soorten die zich op het land ophouden te voorkomen, wordt geadviseerd de begroeiing op het perceel kort te houden, waardoor er geen schuilmogelijkheden aanwezig zijn die op moment van aanleg verstoord worden. Voor het verstoren van algemene soorten geldt in het kader van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling, waardoor een ontheffing bij verstoring niet noodzakelijk is. De waarnemingen van de overige, minder algemene amfibieënsoorten hebben naar verwachting vooral betrekking op de Korrenhoefse Plassen.

Reptielen stellen specifieke eisen aan het habitat die betrekking hebben op verschillende factoren. De waarnemingen van de hazelworm en de levendbarende hagedis hebben betrekking op bos- en heidegebieden op de zandgronden rond Hilversum. Voor ringslang vormt de waterrijke omgeving van de onderzoekslocatie wel een geschikt habitat. De onderzoekslocatie vormt geen geschikt leefgebied voor ringslang. De soort maakt gebruik van broeiende composthopen om hun eieren te laten komen. Dergelijke voorzieningen zijn op de onderzoekslocatie niet aanwezig.

5.5 Libellen en vlinders

Volgens het waarnemingenverslag van de Vlinderstichting en stichting EIS komen de volgende beschermde libellensoorten in de omgeving van de onderzoekslocatie voor: groene glazenmaker en gevlekte witsnuitlibel. Voor libellen geldt dat ze geschikt water nodig hebben ter voortplanting. De waarnemingen van de libellen hebben naar verwachting betrekking op de waterrijke natuurgebieden in de omgeving van de onderzoekslocatie. De groene glazenmaker plant zich uitsluitend voort in dichte vegetaties van krabbenscheer. De gevlekte witsnuitlibel is in Nederland zeldzaam. De omliggende sloot, waarde soorten mogelijk incidenteel gebruik van maken om te foerageren, wordt niet aangetast bij de herbestemming van de onderzoekslocatie.

Beschermde dagvlinders stellen specifieke eisen aan het voortplantingshabitat met waard- en nectarplanten. Het is uitgesloten dat er binnen de onderzoekslocatie voldoende geschikt habitat aanwezig is voor een (deel)populatie van een beschermde vlindersoort.

5.6 Vaatplanten

De onderzoekslocatie bestaat uit een vegetatie met verschillende ruigtesoorten. Tijdens het veldbezoek, dat overigens buiten het groeiseizoen heeft plaatsgevonden, zijn de volgende vaatplanten waargenomen: kleeftuig, ridderzuring, greppelrus en grote kaardenbol. Deze soorten zijn kenmerkend voor een verstoorde bodem. De grote kaardenbol is volgens de Flora- en faunawet beschermd. Voor de soort geldt echter een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling. Langs de slootkant kunnen mogelijk waterdrieblad en zwanenbloem voorkomen. Ook voor deze soorten geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling. Vanwege de specifieke eisen die de meeste beschermde soorten stellen aan de groeiomstandigheden zijn beschermde vaatplanten, waarvoor geen vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling geldt, op de onderzoekslocatie niet te verwachten.

6. TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING

6.1 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet heeft tot doel alle in Nederland in het wild voorkomende planten- en diersoorten te beschermen en in stand te houden. Om dit doel te bereiken, bevat de wet een aantal verbodsbepalingen. Hierin worden vaste rust- en verblijfplaatsen van bepaalde soorten beschermd. De Flora- en faunawet maakt onderscheid in een drietal beschermingscategorieën. Iedere categorie heeft zijn eigen ontheffingsmogelijkheden en toetsingscriteria. Bij een quickscan flora en fauna wordt in beeld gebracht of er vaste rust- of verblijfplaatsen aanwezig zijn van de soorten uit de verschillende beschermingscategorieën. Vervolgens wordt beoordeeld of de voorgenomen ingreep verstoring werkt op deze soorten.

In het kader van de voorgenomen plannen op de onderzoekslocatie zijn er door het ontbreken van geschikt habitat en/of verblijfindicaties, of door een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling, geen overtreedingen te verwachten ten aanzien van de Flora- en faunawet.

6.2 Algemene zorgplicht

Voor de te verwachten amfibieën geldt een algehele vrijstelling van de Flora- en faunawet met betrekking tot de ruimtelijke ontwikkelingen en herinrichting die plaats zullen vinden op de onderzoekslocatie. Het is echter wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen en al het redelijkerwijs mogelijke dient gedaan te worden om het doden van individuen te voorkomen. Om verstoring van amfibieën die zich op het land ophouden te voorkomen, wordt geadviseerd de begroeiing op het perceel kort te houden, waardoor er geen schuilmogelijkheden ontstaan die op moment van aanleg mogelijk kunnen worden verstoord.

6.3 Gebiedsbescherming

De quickscan flora en fauna toetst voornamelijk aan de Flora- en faunawet. Indien een plangebied in of nabij een gebied is gelegen dat tot de EHS behoort of onder de Natuurbeschermingswet valt, dient te worden bepaald of er een effect valt te verwachten. Bij een toetsing aan de Natuurbeschermingswet spelen vaak andere facetten mee, zoals de aanwezige doelsoorten en kernwaarden van het betreffende beschermde gebied.

De onderzoekslocatie ligt direct binnen de invloedssfeer van het Natura 2000-gebied Oostelijke Veenplassen. Indien er een effect te verwachten valt dan zal dit een extern effect zijn. Vastgesteld zal moeten worden of er op grond van objectieve gegevens kan worden uitgesloten dat het plan, afzonderlijk of in combinatie met andere plannen, significante gevolgen kan hebben voor de aangewezen

gebieden. Significante gevolgen bij Natura 2000-gebieden zijn gevolgen die in strijd zijn met de instandhoudingsdoelen van het gebied.

In de effectenindicator van het Ministerie van LNV zijn de meest voorkomende storende factoren met betrekking tot Natura 2000- gebieden beschreven. De effectenindicator onderscheidt 19 storende factoren. De effecten waarvoor de Oostelijke Veenplassen gevoelig zijn in het kader van woningbouw, zijn vetgedrukt. Een soort of habitatype is gevoelig voor een storende factor als 'in zijn algemeenheid' het voorkomen van de storende factor leidt tot negatieve effecten op een soort of habitatype. Negatieve effecten kunnen de gunstige staat van instandhouding beïnvloeden.

1. Oppervlakteverlies	12. Verandering dynamiek substraat
2. Versnippering	13. Verstoring door geluid
3. Verzuuring	14. Verstoring door licht
4. Vermesting	15. Verstoring door trilling
5. Verzoeting	16. Optische verstoring
6. Verzilting	17. Verstoring door mechanische effecten
7. Verontreiniging	18. Verandering in populatiedynamiek
8. Verdroging	19. Bewuste verandering soortensamenstelling
9. Vernatting	
10. Verandering stroomsnelheid	
11. Verandering overstromingsfrequentie	

De verstoringen oppervlakteverlies en versnippering zijn in het kader van het project niet aan de orde omdat de ingreep buiten het Natura 2000-gebied plaatsvindt. Door de bouw van het woonhuis vinden geen verontreinigingen van het gebied plaats. Door de kleinschaligheid van de ingreep en de afstand tot het gebied is verdroging niet aan de orde. Ook factoren die te maken hebben met geluid, licht en trilling, die aan de orde kunnen zijn bij de bouw van het woonhuis en het gebruik ervan, kunnen om deze reden worden verwaarloosd. Optische verstoring betreft verstoring door de aanwezigheid en/of beweging van mensen dan wel voorwerpen die niet thuishoren in het natuurlijke systeem. Onder mechanische effecten vallen verstoring door betreding, golfslag, luchtwervelingen etc. die optreden ten gevolge van menselijke activiteiten. De oorzaken en gevolgen zijn bij deze storende factor zeer divers. Ten aanzien van de ingreep op de onderzoekslocatie verwacht Econsultancy geen negatieve effecten op het Natura 2000-gebied. De woning wordt gerealiseerd op een plaats waar op dit moment ook woningen aanwezig zijn. Het bouwperceel bevindt zich in dezelfde lijn ten opzichte van de omliggende bebouwing. In vergelijking met het huidige gebruik van de directe omgeving van de onderzoekslocatie, wordt het niet verwacht dat er sprake zal zijn van een significante toename van storende effecten. Negatieve invloed op de soorten en habitatypes die voor het gebied Oostelijke Veenplassen zijn aangewezen zijn hierdoor niet te verwachten. De provincie is in het kader van Natura 2000 het bevoegd gezag en zal hierin een eindoordeel moeten geven.

Voor de EHS geldt geen externe werking. Aangezien de onderzoekslocatie niet binnen de grenzen van de EHS ligt is aantasting niet aan de orde.

7. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Econsultancy heeft in opdracht van Lycens een quickscan flora en fauna uitgevoerd aan de Emmaweg (ong) te Kortenhoeve in de gemeente Wijdereen.

De quickscan flora en fauna is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging.

Voorgenomen ingreep

De initiatiefnemer is voornemens een twee onder één kap woning op de onderzoekslocatie te realiseren. De bebouwing zal in de lijn met het woonhuis aan de noordzijde van de onderzoekslocatie komen.

Waarnemingen en te verwachten soorten:

De onderzoekslocatie is ongeschikt als broedplaats voor vogels. Er is geen beplanting of bebouwing waar vogels gebruik van kunnen maken om te broeden. Ook is het perceel door de ligging tussen twee bebouwde percelen langs de Emmaweg, ongeschikt voor bodembroeders als weidevogels. Tijdens het veldbezoek zijn in het weiland ten westen van de onderzoekslocatie een aantal foeragerende eenden- en ganzensoorten waargenomen. Voor de waargenomen soorten vormt de onderzoekslocatie geen geschikt broed- of foerageerhabitat. De onderzoekslocatie is geheel onbebouwd en er zijn geen bomen aanwezig, waardoor uitgesloten kan worden dat er verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn. Mogelijk maken soorten als haas en mol incidenteel van de onderzoekslocatie gebruik. Rond de onderzoekslocatie is een sloot aanwezig waar soorten als kleine watersalamander, poolkikker, bruine kikker en gewone pad gebruik van kunnen maken. Doordat de sloot bij de herbestemming van de onderzoekslocatie gehandhaafd blijft, is verstoring niet aan de orde. Verder groeit er grote kaardenbol op de onderzoekslocatie. Voor de soort geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling. Verder is een aantal algemene water- en oeverplanten te verwachten die niet worden verstoord door de ingreep. Voor de overige soorten uit de verschillende soortgroepen vormt de onderzoekslocatie geen geschikt habitat, of zijn deze op grond van bekende verspreidingsgegevens of het ontbreken van verblijfsindicaties niet te verwachten.

Maatregelen ter voorkoming van overtredingen van de Flora- en faunawet:

Voor de meeste te verwachten soorten geldt een algehele vrijstelling van de Flora- en faunawet met betrekking tot de ruimtelijke ontwikkelingen en herinrichting die plaats zullen vinden op de onderzoekslocatie. Het is echter wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen en al het redelijkerwijs mogelijke dient gedaan te worden om het doden van individuen te voorkomen. Om verstoring van amfibieën die zich op het land ophouden te voorkomen, wordt geadviseerd de begroeiing op het perceel kort te houden, waardoor er geen schuilmogelijkheden ontstaan die op moment van aanleg mogelijk kunnen worden verstoord.

Gebiedsbescherming

Ten opzichte van het huidige gebruik van de directe omgeving van de onderzoekslocatie wordt het niet verwacht dat het mogelijk optreden van storende effecten negatieve invloed zal hebben op de soorten en habitattypen die voor het gebied Oostelijke Veenplassen zijn aangewezen. De provincie is in het kader van Natura 2000 het bevoegd gezag en zal hierin een eindoordeel moeten geven.

Voor de EHS geldt geen externe werking. Aangezien de onderzoekslocatie niet binnen de grenzen van de EHS ligt is aantasting niet aan de orde.

Noodzaak tot nader onderzoek

Nader onderzoek naar het voorkomen van verschillende soortgroepen wordt niet noodzakelijk geacht.

Noodzaak aanvraag ontheffing Flora- en faunawet artikel 75c

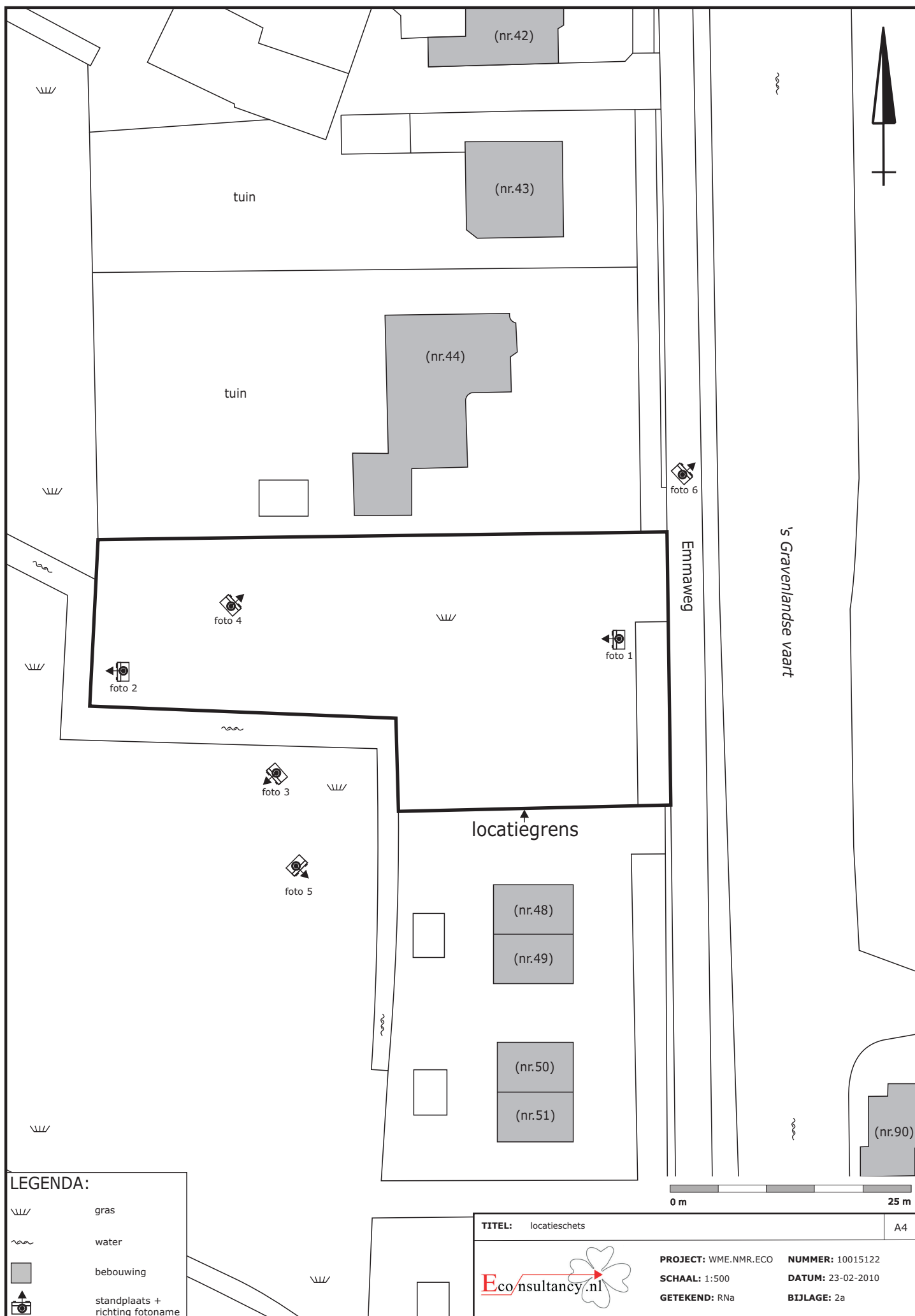
Ontheffingsaanvraag voor overtreding van verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet ten aanzien van het verstoren van vaste rust- en verblijfplaatsen is niet noodzakelijk, vooropgesteld dat er op het moment van ingrijpen geen broedgeval aanwezig is.

Tabel 1. Overzicht te verwachten verstoring en te nemen vervolgstappen

Soortgroep		Ingrep verstrend	Nader onderzoek	Ontheffingsaanvraag (*)	Bijzonderheden / opmerkingen
Broedvogels	algemeen	ja	nee	ontheffing niet mogelijk	het verwijderen van nestgelegenheden dient buiten het broedseizoen te worden uitgevoerd
	jaarrond beschermd	nee	nee	nee	-
Vleermuizen	verblijfplaatsen	nee	nee	nee	-
	foerageergebied	nee	nee	nee	-
	vliegroutes	nee	nee	nee	-
Grondgebonden zoogdieren		nee	nee	nee	-
Amfibieën		mogelijk	nee	nee	aandacht voor zorgplicht
Reptielen		nee	nee	nee	-
Vissen		nee	nee	nee	-
Libellen en vlinders		nee	nee	nee	-
Vaatplanten		nee	nee	nee	-

* Ontheffingen van verbodsbepalingen ten aanzien van vleermuizen of broedvogels worden alleen nog verleend op basis van een wettelijk belang uit de Habitatrichtlijn of Vogelrichtlijn. Ruimtelijke ontwikkeling valt niet onder een dergelijk belang. Door het treffen van maatregelen zal de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats behouden moeten blijven. De maatregelen, vastgelegd in een activiteitenplan dienen vooraf door Dienst Regelingen te worden goedgekeurd middels een ontheffingsaanvraag.

Bijlage 2b Foto's onderzoekslocatie

Foto 1. Overzicht onderzoekslocatie vanaf Emmaweg.

Foto 2. Weilanden ten westen van de onderzoekslocatie.

Bijlage 2b Foto's onderzoekslocatie

Foto 3. Foeragerende en rustende vogelsoorten zuidwestelijk van de onderzoekslocatie.

Foto 4. Bebouwing aan noordzijde onderzoekslocatie.

Bijlage 2b Foto's onderzoekslocatie

Foto 5. Bebouwing aan zuidzijde onderzoekslocatie.

Foto 6. Kasteel De Trompenburg, oostelijk van de onderzoekslocatie.

Bijlage 3 Geraadpleegde bronnen

LITERATUUR

Dienst Regelingen, aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet, augustus 2009.

Heusden, W.R.M. van & Vreugdenhil, S.J., 2008. Handreiking Flora- en faunawet. Dienst Landelijk Gebied.

Limpens, H.J.G.A., Regelink, R, Koelman, R. Zoogdierenvereniging VZZ, Vleermuizen en planologie, cursusdictaat, 2009.

SOVON Broedvogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000. Nederlandse fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

GERAADPLEEGDE INTERNETSITES

www.minlnv.nl (natuurwetgeving)

www.natuurloket.nl (verspreidingsgegevens op km hok niveau)

www.natuurkalender.nl (beperkte verspreidingsgegevens)

www.ravon.nl (soortgegevens amfibieën, reptielen en vissen)

www.vlinderstichting.nl (soortgegevens vlinders en libellen)

www.waarneming.nl (waarnemingen van vrijwilligers)

Bijlage 4 Natuurwetgeving en beleid

Flora- en faunawet

De Europese natuurwetgeving is in Nederland, op het gebied van de soortbescherming, uitgewerkt in de Flora- en faunawet. Deze wet heeft tot doel alle in Nederland in het wild voorkomende planten- en diersoorten te beschermen en in stand te houden. Om dit doel te bereiken, bevat de wet een aantal verbodsbepalingen (zie tabel I). Hierbij wordt het zogenaamde “nee, tenzij...” principe gehanteerd. Dit wil zeggen dat activiteiten met een (potentieel) schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn (“nee”). Van dit verbod kan echter onder voorwaarden (“tenzij”) afgeweken worden door ontheffingen of vrijstellingen. Onder “activiteiten” worden alle activiteiten in het kader van de ruimtelijke ontwikkeling of inrichting, bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik verstaan. Voorbeelden hiervan zijn de sloop van gebouwen, de ontwikkeling van woonwijken en bedrijventerreinen, dempen van wateren, maar ook natuurontwikkelingsprojecten. Alle activiteiten moeten getoetst worden op hun effecten op aanwezige en mogelijk aanwezige beschermde planten- diersoorten.

Tabel I. Verbodsbepalingen Flora- en faunawet

Artikel 8	Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
Artikel 9	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
Artikel 10	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
Artikel 11	Het is verboden nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Tabel II. Soortbeschermingscategorieën Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet maakt onderscheid in een drietal beschermingscategorieën. Iedere categorie heeft zijn eigen ontheffingsmogelijkheden en toetsingscriteria. Voor vogels is een aparte categorie.

Tabel 1 algemeen beschermde soorten
Voor de soorten in Tabel 1 van de Flora- en faunawet geldt, bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik, een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. Voor deze activiteiten hoeft geen ontheffing in het kader van artikel 75 aangevraagd te worden. Voorbeelden zijn: ree, haas konijn, egel, bruine kikker, gewone pad, wijngaardslak, brede wespenorchis, grote kaardenbol
Tabel 2 overige beschermde soorten
Voor de soorten in Tabel 2 van de Flora- en faunawet dient bij overtreding van de verbodsbepalingen een ontheffing aangevraagd te worden. Echter indien er volgens een door het ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode gewerkt wordt, geldt er bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik, een vrijstelling van de verbodsbepalingen en hoeft er geen ontheffing aangevraagd te worden. De ontheffingaanvraag wordt getoetst aan het criterium ‘doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort’ (‘lichte toets’). Voorbeelden zijn: eekhoorn, steenmarter, kleine modderkruiper, gele helmblom, steenbreekvaren, tongvaren
Tabel 3 strikt beschermde soorten
Voor de soorten van Tabel 3 van de Flora- en faunawet dient bij overtreding van de verbodsbepalingen bij alle activiteiten (waaronder ruimtelijke ontwikkeling en inrichting) een ontheffing aangevraagd te worden. In een zeer beperkt aantal gevallen kan er op basis van een door het ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode een vrijstelling verleend worden voor de ontheffingsverplichting bij een zeer beperkt aantal activiteiten. De ontheffingaanvraag wordt getoetst aan een drietal criteria (uitgebreide toets). Bij de uitgebreide toets dient aan alle afzonderlijke criteria te worden voldaan. De criteria zijn als volgt: de activiteiten of werkzaamheden doen geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort, er is geen andere bevredigende oplossing (alternatief) voor de geplande activiteiten of werkzaamheden, die minder schade oplevert voor de betreffende soort en er moet sprake zijn van een bij de wet genoemd belang. Voorbeelden zijn: das, waterspitsmuis, alle vleermuissoorten, rugstreeppad, boomkikker, kamsalamander

Tabel II (vervolg). Soortbeschermingscategorieën Flora- en faunawet

Vogels
Voor vogels geldt dat er altijd een ontheffing aangevraagd dient te worden. Indien activiteiten plaatsvinden waarbij verbodsbepalingen worden overtreden ten aanzien van (broed)vogels dient er een uitgebreide toets, zoals beschreven bij Tabel 3 Flora- en faunawet toegepast te worden. Indien er gewerkt wordt volgens een door het ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode is het mogelijk dat er geen ontheffing aangevraagd hoeft te worden bij bestendig gebruik en onderhoud, bestendig beheer en ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Bij broedvogels kan een overtreding in de meeste gevallen gemakkelijk voorkomen worden door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren.

Tabel III. Algemene Zorgplicht

Algemene Zorgplicht (artikel 2)
Een belangrijk uitgangspunt binnen de Flora- en faunawet is dat op elke burger de plicht rust om voldoende zorg in acht te nemen voor alle in het wild levende planten en dieren en hun directe leefomgeving. Dit houdt in dat iedereen zich dient in te spannen om de nadelige gevolgen voor een soort te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken. De zorgplicht is ten alle tijden van toepassing, ook al vindt er geen overtreding van een verbodsbepaling plaats.

Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet 2005 heeft tot doel bijzondere natuurgebieden in Nederland te beschermen en in stand te houden. De wet omvat onder andere de richtlijnen van de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn ten aanzien van gebiedsbescherming. Doordat de Habitatrichtlijn en de Vogelrichtlijn beide zijn opgenomen in de Natura 2000 wetgeving, zullen de termen “habitatrichtlijn-gebied” en “vogelrichtlijngebied” komen te vervallen. De betreffende gebieden worden momenteel opgenomen en aangewezen als Natura 2000 gebieden. Natura 2000 is een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden op het grondgebied van de Europese Unie. Handelingen die een negatieve invloed hebben op gebieden die binnen dit netwerk vallen, worden slechts onder strikte voorwaarden toegestaan. Een vergunning is vereist. Door middel van het Nederlandse vergunningsstelsel wordt een zorgvuldige afweging gewaarborgd. De vergunningen zullen beoordeeld en afgegeven worden door het ministerie van LNV (via Dienst Regelingen) of door de provincie. In de aankomende jaren zullen voor alle gebieden beheerplannen opgesteld worden. Tot die tijd zal er echter per project beoordeeld moeten worden of er nadelige effecten te verwachten zijn voor een beschermd gebied.

Ecologische hoofdstructuur (EHS)

De Nederlandse Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is een netwerk van gebieden dat planten- en diersoorten in staat stelt zich door en tussen verschillende natuurgebieden te verplaatsen. Het netwerk moet voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat gebieden hun ecologische waarde verliezen. De EHS is onderdeel van een Europees ecologisch netwerk en bestaat uit kerngebieden (in Nederland de Natura-2000 gebieden, Beschermde Natuurmonumenten en de Wetlands) of verweven gebieden (gericht op de verweving van landbouw, wonen en natuur) die onderling verbonden worden door ecologische verbindingzones. Ecologische verbindingzones zijn stroken en stukjes natuur die de verspreid liggende natuurgebieden met elkaar verbinden. Op deze manier kunnen dieren en planten zich van het ene naar het andere leefgebied verplaatsen. Met name de kleine populaties die met uitsterven worden bedreigd, blijven hierdoor levensvatbaar. Negatieve invloed op de werking van een verbinding of aantasting van een verbinding dient vermeden en gecompenseerd te worden zodat het netwerk niet verslechtert.

Rode Lijsten

In opdracht van het ministerie van LNV zijn voor diverse soortgroepen zogenaamde Rode Lijsten samengesteld. Deze Rode Lijsten vermelden van welke soorten het voortbestaan in Nederland bedreigd wordt. Op deze manier geven de lijsten een indicatie van het belang van aanwezige planten en dieren in een gebied voor het behoud van de hele populatie. In door het ministerie van LNV opgestelde soortbeschermingsplannen wordt aangegeven welke maatregelen genomen moeten worden om het voortbestaan van deze soorten te waarborgen. Deze soortbeschermingsplannen worden door diverse provincies gehanteerd voor het opstellen van compensatieverplichtingen.